

A Szegedi Ítéltábla mint harmadfokú bíróság Szegeden, 2020. január 17. napján megtartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntettének kísérlete és más bűncselekmény miatt **I. r. vádlott és TÁRSAI** ellen indított büntetőügyben a **Gyulai Törvényszék** 2019. március hó 27. napján kihirdetett **12.Bf.264/2018/10.** számú ítéletének III. rendű vádlottra vonatkozó részét **helybenhagyja.**

A végzés ellen fellebbezésnek helye nincs.

I n d o k o l á s

- [1] Az elsőfokon eljárást Békéscsabai Járásbíróság a 2018. április 9. napján kihirdetett 13.B.169/2016/111. számú ítéletével I. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett csalás büntettének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés c) pont] és közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérletében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont]. Ezért az I. rendű vádlottat halmazati büntetésül 1 év 3 hónap szabadságvesztésre és 90 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani és annak végrehajtását 2 év 6 hónapra felfüggesztette. A szabadságvesztés esetleges végrehajtása esetén akként rendelkezett, hogy annak 2/3 részének kitöltését követő napon az I. rendű vádlott feltételes szabadságra bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tétel összegét 1.500,- forintban határozta meg és rendelkezett az így kiszabott, mindösszesen 135.000,- forint pénzbüntetés meg nem fizetése esetére annak szabadságvesztésre történő átváltoztatásáról.
- II. rendű vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett csalás büntettének kísérletében [Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés c) pont], közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérletében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont], kiskorú veszélyeztetésének büntettében [Btk. 208. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont], lopás vétségének kísérletében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) és bc) alpont] és lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés b) pont bb) alpont]. Ezért a II. rendű vádlottat halmazati büntetésül 1 év 10 hónapi szabadságvesztésre ítélte. A szabadságvesztést börtönben rendelte végrehajtani és annak végrehajtását 4 évi próbaidőre felfüggesztette. A szabadságvesztés elrendelése esetén megállapította, hogy a II. rendű vádlott annak 2/3 részének kitöltését követő napon feltételes szabadságra bocsátható. A felfüggesztett szabadságvesztés tartamára elrendelte a II. rendű vádlott párfogó felügyeletét. Általános magatartási szabályként előírta, hogy a jogszabályban és ítéletben meghatározott magatartási szabályokat a II. rendű vádlott köteles megtartani, a párfogó felügyelővel rendszeresen kapcsolatot tartani, a párfogó felügyelőre részére az ellenőrzéshez

szükséges adatokat megadni.

III.rendű vádlott neve III. rendű vádlottat bűnösnek mondat ki gondatlanságól, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérletében [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont, (3) bekezdés]. Ezért a III. rendű vádlottat megrovásban részesítette. A III. rendű vádlottat az ellene a Btk. 373. § (1) bekezdés, (4) bekezdés c) pontjába ütköző társtettesként elkövetett csalás büntettének kísérlete vádja alól felmentette.

..... I. rendű és II. rendű vádlottakat egyetemlegesen kötelezte 378.936,- forint, az I. rendű vádlottat külön 100.000,- forint, a II. rendű vádlottat külön 140.000,- forint büntügyi költség viselésére és megállapította, hogy 242.800,- forint büntügyi költséget a Magyar Állam visel.

- [2] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentett be az ügyész III.rendű vádlott neve III. rendű vádlott terhére, a csalás büntette kísérletében a bűnösség megállapítása, míg a közokirat-hamisítás büntettének kísérlete tekintetében eltérő, súlyosabb minősítés megállapítása és a III. rendű vádlottal szemben felfüggesztett szabadságvesztés és foglalkozástól eltiltás büntetés kiszabása érdekében. I. rendű vádlott és védője felmentés, II. rendű vádlott védője a csalás büntette és a közokirat-hamisítás büntettének kísérlete alóli felmentés, a III. rendű vádlott és védője felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.
- [3] A Békés Megyei Főügyészség az ügyész által bejelentett fellebbezést a vádlott javára tartotta fenn és indítványozta III.rendű vádlott neve III. rendű vádlott felmentését az ellene közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól. Egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyására tett indítványt, így a III. rendű vádlott vonatkozásában a társtettesként elkövetett csalás büntettének kísérlete tekintetében a felmentő rendelkezés 2018 szeptember 12. napján jogerőre emelkedett.
- [4] A másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a 2019. március 27. napján kihirdetett 12.Bf.264/2018/10. számú ítéletével megállapította, hogy a Békéscsabai Járásbíróság 13.B.169/2016/111. számú ítéletének III.rendű vádlott neve III. rendű vádlottal kapcsolatos felmentő rendelkezése 2018. szeptember 12. napján jogerőre emelkedett. Az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, megállapította, hogy I. rendű vádlott 2016. november 23. napjától november 24. napjáig őrizetben volt, a szabadságvesztés büntetés végrehajtásának elrendelése esetén a büntetésbe beszámította a 2016. november 23. napjától november 24. napjáig előzetes fogvatartásban töltött időt. II. rendű vádlott közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérleteként [Btk. 342. § (1) bekezdés c) pont] elbírált cselekményét bűnsegédként elkövetettnek minősítette. A kiskorú veszélyeztetésének büntetteként elbírált cselekmény [Btk. 208. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont] minősítéséből mellőzte a (2) bekezdés a) pontját. A felfüggesztés próbaidejét 3 évre enyhítette. II.rendű vádlott neve II. rendű vádlottat az ellene a Btk. 342. § (1) bekezdés c) pontjába ütköző és aszerint minősülő, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette. A büntügyi költség viselésével kapcsolatos rendelkezést hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot egyszerűsített felülvizsgálati eljárás lefolytatására hívta fel. az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy az I. rendű vádlott személyi azonosító igazolványának számát, állandó lakóhelyét, tartózkodási helyét, a II. rendű vádlott személyi azonosító igazolványának számát és a III. rendű vádlott születési évét, valamint személyi azonosító igazolványának számát megállapította. Rendelkezett a másodfokú eljárás során felmerült büntügyi költség viseléséről. Az ítélet I. és II. r. vádlottak tekintetében jogerőre emelkedett.
- [5] A másodfokú bíróság ítélete ellen II.rendű vádlott neve II. rendű vádlott jelentett be fellebbezést a

másodfokú bíróság ítélete felmentő rendelkezésének indokolása ellen. A III. rendű vádlott fellebbezésében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróságnak az érvénytelen szerződésekkel kapcsolatos okfejtése téves, a Ptk. érvénytelenségre vonatkozó rendelkezéseinek nem felel meg és az indokolás ellentétes a pszichiáter szakértők eljárásban szerzett szakvéleményének megállapításaival is.

- [6] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség Bf.206/2019/3. számú átiratában a fellebbezést nem tartotta alaposnak. Indítványozta, hogy a Be. 618. § (1) és (2) bekezdése alapján a harmadfokú bíróság a másodfokú bíróság ítéletének a fellebbezéssel sérelmezett ellentétes döntését, valamint azon rendelkezését, illetve részét vizsgálja felül, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének a sérelmezett ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálat eredményezett. A fellebbezés tartalmára tekintettel a harmadfokú felülbírálat terjedelme, álláspontja szerint III. rendű vádlott neve III. rendű vádlott vonatkozásában a másodfokú ítélet indokolására, továbbá az első és másodfokú bírósági eljárásra terjed ki.
- [7] A felmentő rendelkezés tekintetében kifejtette azon álláspontját, mely szerint III. rendű vádlott neve III. rendű vádlott fellebbezésének tartalma okán a harmadfokú bíróságnak foglalkoznia kell a felmentő rendelkezés indokolásával, így a felmentés jogcímének helyességével is. Véleménye szerint helytállóan tartalmazza a másodfokú ítélet indokolása, hogy a III. rendű vádlott esetében a felmentő rendelkezés alkalmazásának alapja a bizonyítottság hiánya. A másodfokú ítélet indokolása e vonatkozásban azonban kiegészítésre szorul, mivel a Be. 566. § (4) bekezdésében foglaltakkal ellentétesen nem tartalmazza pontosan a felmentés jogcímét, azt csupán a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontjának felhívásával jelöli meg. Álláspontja szerint, tekintve, hogy jelen ügyben a büntetőeljárás tárgyát képező bűncselekmények megvalósultak és a III. rendű vádlott részéről csupán az elkövetésben való részvétel nem nyert bizonyítást, ezért esetében a felmentő rendelkezés alapja a Be. 566. § (1) bekezdés 2. fordulata, így indítványozta az indokolás ezzel történő helyesbítését. A III. rendű vádlott fellebbezésének a szerződés érvénytelenségével és a szakértői vélemény tartalmával kapcsolatos kifogásait alaptalannak tartotta, miután ezek, a büntetőeljárás tárgyát képező csalási cselekményhez kapcsolódnak, ezért a III. rendű vádlott által, a másodfokú ítélet ellen bejelentett fellebbezés elbírálása szempontjából, megítélése szerint közömbösek.
- [8] A főügyészség kitért arra is, hogy a másodfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy az elsőfokú bíróság a büntető anyagi jogszabályokkal ellentétesen minősítette III. rendű vádlott cselekményét gondatlanságból elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének kísérleteként, tekintve, hogy a gondatlanságból elkövetett bűncselekményeknek csak befejezett alakzata van, a kísérlet tehát e tekintetben fogalmilag kizárt. Összességében indítványozta a másodfokú ítélet helybenhagyását.
- [9] III. rendű vádlott által bejelentett fellebbezés alapos, a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratában írtak csak részben helytállóak.
- [10] III. rendű vádlott által bejelentett fellebbezésre tekintettel az ítéletábra elsődlegesen azt vizsgálta, hogy az alapján helye van-e harmadfokú eljárásnak.
- [11] A Be. 615. § (1) bekezdésében írtak szerint a másodfokú bíróság ítélete ellen fellebbezésnek van helye a harmadfokú bírósághoz, a másodfokú bíróságnak az elsőfokú bírósággal ellentétes döntése esetén. A Be. 615. § (2) bekezdés b) pont alapján ellentétes a döntés, ha a másodfokú bíróság az elsőfokon elítélt vádlottat felmentette vagy vele szemben a büntetőeljárást megszüntette.

- [12] Tekintettel arra, hogy az elsőfokon eljáró Békéscsabai Járásbíróság III. rendű vádlott bűnösségét gondatlanságból, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének kísérletében megállapította, majd a másodfokon eljáró Gyulai Törvényszék a III. rendű vádlottat az ellene közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás bűntettének kísérlete miatt emelt vád alól felmentette, a harmadfokú eljárás törvényi feltételei fennállnak, hiszen a bejelentett fellebbezés a másodfokú bíróság ítéletének azon részét (indokolását) támadta, amelyet az elsőfokú bíróság ítéletének az ellentétes döntéssel összefüggő felülbírálata eredményezett, azaz a Be. 615. § (3) bekezdés b) pontjában írt feltételek is teljesültek.
- [13] A harmadfokú eljárás során az ítélőtábla a Be. 618. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott terjedelemben a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet, valamint az azt megelőző első és másodfokú bírósági eljárást felülbírálván megállapította, hogy az első és másodfokú bíróság a Be. 607. § (1) bekezdése, illetve a Be. 608. § (1) bekezdése szerinti olyan eljárási szabályt, amely feltétlen hatályon kívül helyezést eredményezne, nem sértett.
- [14] A másodfokú bíróság relatív eljárási szabályt sértett a fellebbezési eljárás során, akkor amikor a Be. 592. § (2) bekezdés a) pontja alapján az elsőfokú ítélet tényállását részben megalapozatlannak találta, és azt a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontja szerint, az iratok tartalma alapján kiegészítette, illetve helyesbítette, hiszen valójában III. rendű vádlott tekintetében eltérő tényállást állapított meg, vele szemben felmentő rendelkezést hozott, ezért e körben a Be. 593. § (2) bekezdését és a Be. 593. § (1) bekezdés b) pontját alkalmazta.
- [15] E mellett a törvényszék a részbeni megalapozatlanság kiküszöbölése során mellőzte az elsőfokú ítélet 6. oldal második bekezdésében írtakat, mert álláspontja szerint a jogerős felmentő rendelkezésre tekintettel az ott részletezettek nem voltak megállapíthatóak.
- [16] Az ítélőtábla ezzel szemben arra a megállapításra jutott, hogy ez a tényállási rész az okirat-hamisításhoz is kapcsolódik, ezért ennek mellőzése folytán a felmentő rendelkezésnek nem maradt ténybeli alapja, továbbá a másodfokú ítélet indokolása a III. rendű vádlott tekintetében hiányos.
- [17] Az ítéleti tényállásában a különböző tartalmú bizonyítékok egybevetése, mérlegelése eredményeként tények megállapítására kerül sor. Ezek nem kizárólag fizikai jellegű, külső történések, hanem úgynevezett belső történések, tudati tények is lehetnek. A valónak elfogadott tudati tényeknek a jogi normával történő egybevetése pedig a jogi értékelés körébe tartozik.
- [18] Az elkövető tudattartalmát érintő - jogi fogalmak formájában megjelenő - következtetések a jogi értékelés körébe vonhatóak, miután nem ténymegállapítások, a másodfokú eljárásban a megalapozatlanság kiküszöbölése kapcsán megfogalmazott kööttségek nélkül módosíthatók (BH 2005.167).
- [19] A Be. 6. § (2) bekezdése szerint a bíróságnak a vádról döntenie kell.
- [20] Jelen ügyben a Békéscsabai Járási Ügyészség B.1335/2015-24/V. számú vádiratában írtak szerint III. rendű vádlott tudva azt, hogy sértett 1 sértett ügyei vitelére képtelen állapotban van, ennek ellenére a szerződéseket aláíratatta a sértettel, majd ellenjegyezte és a csereszerződést a Békés Megyei Kormányhivatal Békéscsabai Járási Hivatal Földhivatalához még ugyanazon a napon, azaz 2014. augusztus 10. napján benyújtotta vádlott-társai kérésének megfelelően, a tulajdonjog átvétele végett.
- [21] A járásbíróság ítéletében foglaltak szerint (6. oldal második bekezdés) III. rendű vádlott nem

érzékelte, hogy ügyei vitelére képtelen állapotban van a sértett, noha a MÜK Szabályzatban foglaltak alapján erről meg kellett volna győződnie.

- [22] Ezen tények mellőzése a harmadfokú bíróság álláspontja szerint a másodfokú ítélet részbeni megalapozatlanságát eredményezte [Be. 592. § (2) bekezdés a) pont], ezért az ítélőtábla ezt a részbeni megalapozatlanságot a Be. 619. § (3) bekezdése alapján kiküszöbölte és ennek során megállapította, hogy III. rendű vádlott a sértettel való ismeretsége, a szerződéskötés körülményei miatt sértett 1 sértettel tartalmasabb beszélgetést nem folytatott, így nem érzékelte, hogy ügyei vitelére képtelen állapotban volt. E körben a jogi indokolást is kiegészítette azzal, hogy a III. rendű vádlott nem tudott a sértett demenciájáról, így nem látta előre magatartásának lehetséges következményeit.
- [23] Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság arra az álláspontra helyezkedett, hogy III. rendű vádlott a kellő körületekért elmulasztotta és ezért nem tudott a sértett demenciájáról. Indokai szerint ezt támasztották alá a szakértők, amikor rámutattak, hogy adott témában egy hosszabb elbeszélgetés alapján a III. rendű vádlott észlelhette volna a sértett betegségét.
- [24] Az elsőfokú bíróság tehát úgy ítélte meg, hogy III. rendű vádlottat gondatlanság terhelte, ezért a bűnösségét gondatlanságból, közvetett tettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntettének kísérletében állapította meg.
- [25] E körben viszont helyesen hivatkozott arra a másodfokú bíróság, hogy a járásbíróság döntése a Btk. általános részi szabályaival ellentétes - hiszen a gondatlan cselekménynek nincs kísérleti alakzata - ebből azonban nem vonta le azt a további jogi következtetést, hogy az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás alapján III. rendű vádlott magatartása nem valósított meg bűncselekményt, hanem III. rendű vádlottat a Be. 566. § (1) bekezdés c) pontja alapján bizonyítottság hiányában mentette fel, mert indokai szerint nem volt más jogi lehetősége, figyelemmel a csalás tekintetében a felmentő rendelkezés jogerőre emelkedésére.
- [26] Ez a jogi indokolás azonban téves, figyelemmel arra, hogy a harmadfokú bíróság álláspontja szerint III. rendű vádlott csalási cselekményben történő felmentése bűncselekmény hiánya okából történt az alább részletezettekre figyelemmel.
- [27] Ezt támasztják alá az elsőfokú bíróság által a történeti tényállásban rögzítettek, továbbá a jogi indokolása azon része, mely szerint a III. rendű vádlott nem tudott a sértett demenciájáról, valamint, hogy I. és II. rendű vádlottak tévedésbe ejtették a III. rendű vádlottat a sértett szellemi állapota tekintetében. A tévedés büntethetőséget kizáró ok, a Btk. 15. § c) pontja alapján.
- Az I. és II. rendű vádlott közvetett tettese volt a közokirat-hamisításnak, mert tévedésben lévő személy - a III. rendű vádlott felhasználásával - követték el a közokirat-hamisítás kísérletét. Ezen túlmenően az elsőfokú bíróság megállapította azt is, hogy a csalási cselekményben a III. rendű vádlott nem volt az I. és II. rendű vádlottak társa, őket szándékosan nem segítette. Ennek ellenére a járásbíróság jogszabályi hivatkozással valóban az 1998. évi XIX. törvény 6. § (3) bekezdés d) pont 1. fordulatót jelölte meg a felmentés jogcímeként, amely kétségtelenül a bizonyítékok hiányában történő felmentésre utal, de ez ellentétes az indokolásában kifejtettekkel. Az elsőfokú ítéletben tehát gyakorlatilag mindkét felmentési jogcím rögzítésre került, a vádlottra nézve azonban nyilvánvalóan a bűncselekmény hiányában történő felmentés a kedvezőbb. Abból fakadóan, hogy a közokirat-hamisítás büntettének kísérlete összefügg a csalással, osztotta az ítélőtábla a másodfokú bíróság azon álláspontját, hogy a közokirat-hamisítás miatti felmentés jogcíme nem lehet más, mint a csalás felmentésének jogcíme, így a közokirat-hamisítás büntette tekintetében is a felmentés kizárólag a

Be. 566. § (1) bekezdés a) pontja alapján történhet, azaz az ítélőtábla e körben a törvényszék ítéletének indokolását megváltoztatta és a III. rendű vádlottat büncselekmény hiánya okából mentette fel.

- [28] Ezen túlmenően az ítélőtábla mellőzte a törvényszék ítéletéből annak részletezését, hogy III. rendű vádlott tekintetében miért volt helytelen a felmentő rendelkezés a csalás tekintetében, ez ugyanis nem képezte felülbírálat tárgyát a Be. 590. § (4) bekezdésében foglalt rendelkezésre figyelemmel, hiszen e körben a járásbíróság ítélete 2018. szeptember 12. napján jogerőre emelkedett.
- [29] III. rendű vádlott fellebbezésével kapcsolatban osztotta az ítélőtábla a fellebbviteli főügyészség álláspontját, mely szerint a szerződés érvénytelenségével és a szakértői vélemény tartalmával kapcsolatos indokolás I. rendű és II. rendű vádlottak csalási cselekményéhez kapcsolódik, ez pedig, tekintve, hogy az ő vonatkozásukban a másodfokú ítélet jogerőre emelkedett, felülbírálat tárgyát nem képezheti.
- [30] Észlelte a harmadfokú bíróság, hogy a törvényszék ítéletének bevezető részében szükségtelenül rögzítette a felmentő rendelkezés jogerőre emelkedésének tényét és időpontját, ezt ugyanis az elsőfokú ítéleten kell rögzíteni, a határozatra vezetett záradékkal a Be. 459. § (1) és (2) bekezdésében részletezettek alapján, illetve a határozat indokolásában kell erre hivatkozni.
- [31] A fent részletezettekre tekintettel a harmadfokú bíróság III. rendű vádlott által előterjesztett fellebbezést alaposnak ítélte, ezért a másodfokú bíróság ítéletének felmentő rendelkezését a Be. 623. § alapján helybenhagyta, míg az indokolását a Be. 624. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta.
- [32] A fellebbezési jog kizárása a Be. 458. § (3) bekezdésén alapult.

, 2020. január 17.

dr. Joó Attila. Katona Dorottya. Kiss Dániel

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

A Szegedi Ítélőtábla Bhar.III.459/2019/5. számú végzése és a Gyulai Törvényszék, mint másodfokú bíróság 12.Bf.264/2018/10. számú ítéletének fellebbezés folytán felülbírált része III. rendű vádlott vonatkozásában a mai napon jogerős.

A jogerőre emelkedés időpontja: 2020. január 17.

, 2020. január 17.

. Joó Attila

a tanács elnöke

